

hvorvidt Frivilligheden kunde siges at have nogen tilfredsstillende Fremgang, maa jeg tillade mig den Bemærkning, at, forsaavidt Frivilligheden ikke har havt den Fremgang, som man kunde ønske, saa er dette fuldkommen ligesaa meget at tilskrive Fæstebønderne som Gudsøierne. (Stemmer: Nei! Nei! Langtfra!). Jeg siger Jo!. (En Stemme: Jeg siger Nei!). Mit Ja er ligesaa godt som Deres Nei!

Formanden: Rigsdagsmanden for Aalborg Amts 2den Valgkreds har Ordet.

Tillidse: Jeg siger altsaa: det er ligesaa meget Fæsternes som Gudsøiernes Skyld, at Selveiendom ikke fremmes; thi der er mange Gudsøiere, som hellere end gjerne ville sælge alt deres Gods, men ikke kunne det, fordi Fæsternes deels ikke ville, deels ikke kunne købe. Der er mange Steder, hvor Fæstene holde sig tilbage, netop i Forventningen af en Evangslov, og i den Henseende har denne Forventning virkelig skadet meget; ikke alene de, som vente sig, at de ved en Evangslov kunne faae deres Gaarde langt under Prisen, holde sig tilbage, men den Bevægelse, som i Anledning af denne Sag er fremkaldt, har ogsaa bevirket, at mangen en Fæstebonde, som gjerne vilde købe sin Gaard, han tør ikke; det er aldeles factisk, jeg har selv erfaret det, derfor kan jeg sige det, mangen Bonde ønsker at købe sin Gaard, men tør ikke. Det er aldeles vist, at mangen Bonde har yttret besemt Dnske om, at alene den Forespørgsel: Hvad hans Gaard skulde koste, for Guds Skyld maatte blive holdt hemmeligt, at Ingen fik det at vide, fordi, som man udtrykte sig, man ellers ikke kunde nære sig i nogen Forsamling for sine Naboer; det er derfor vist, at, saalænge Udsigten til en Evangslov er forhaanden, hindres derved de frivillige Dvereenskomster utroligt. Naar den ærede Rigsdagsmand for Holbek Amts 2den Valgkreds (Tscherning) har fremsørt som en Grund, for at bevise Nødvendigheden af det Forslag, han har forelagt, at Panthavernes Rettigheder i Godserne gjorde det meget vanskeligt og ofte umuligt for Bedkommende at komme til Rette med at sælge deres Gaarde, om de ogsaa ønskede dette, saa er det vistnok rigtigt; men heraf følger ingenlunde, at en

Evangslov som den, han har foreslaaet, skulde være nødvendig, men kun, at vi maae stræbe at sjerne denne Vanskelighed, saavel som enhver anden, der kunde lægges i Veien for frivillige Dvereenskomster, altsaa søge at give billige Bestemmelser, som kunne betrygge Pantecreditørernes Rettigheder og ikke være til Hindrer for de Gælder, som Bedkommende kunde ønske at indgaae; men videre Virkning kan denne Omstændighed dog ikke have. Jeg troer saaledes, at der er god Anledning til, om man ogsaa skulde komme til det Resultat, at det vilde være nødvendigt at udgive en Evangslov, da at udgive en ganske anden Evangslov end den, som her foreligger, en Evangslov, som bedre varetager begge Parters Interesse end denne, og dertil troer jeg endnu at maatte sige, at det stemmer fuldkommen med hele Landbolovgivningingen, at saaledes begges Rettigheder varetages. Jeg skal i denne Henseende blot tillade mig endnu at tilføie, hvad Forordningen af 8de Juni 1787, der handler om de Rettigheder og Pligter, som bør finde Sted imellem Jordrotter og Fæstere udtrykkelig siger, nemlig: „Da Kongen anseer Landvæsenets Fremmelse som den naturligeste og vigtigste Midde til Statens Velstand og Haandhævelsen af de Rettigheder, som tilkomme En hver af hans Undersaatter efter sin Forsatning som den tryggeste Grundvold for den borgerlige Frihed og Sikkerhed“, saa vil han give disse Bestemmelser om de indbyrdes Rettigheder og Pligter mellem Fæstebønder og Jordrotter, og denne Grundvold troer jeg ogsaa, vi skulle holde os til og holde os mere til, end man har holdt sig dertil i det Forslag, som nu foreligger, og som jeg derfor ikke kan stemme for.

L. Jensen: Det Bar Ord, jeg har at sige i denne Sag, kunde maaskee synes overflødig, efterat saa mange ærede Talere allerede have udtalt sig. Men dog kan jeg ikke undlade at udtale min Tak, først til den ærede Rigsdagsmand for Maribo Amts 4de Valgkreds (Mourad), som først forelagde Loven, dernæst til den ærede Rigsdagsmand for Rjøbenhavns 3die Valgkreds (J. C. Larsen), som hidrog saa overordentligt til denne Sags Fremme, og endelig til den ærede Rigsdagsmand for Holbek Amts 2den Valgkreds (Tschern-